

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I HISTORISË

Programi: **Master**

Drejtimi: **Histori**

Lënda: QYTETI NË EUROPËN JUGLINDORE SHEK.XIX-XX

<i>Pedagogu:</i>	Dr. Gentiana Kera
<i>Ngarkesa:</i>	6 ETCS (15 javë: 2 leksione dhe 1 seminar në javë)
<i>Lloji i lëndës:</i>	me zgjedhje
<i>Viti/semestri:</i>	II/I

Përshkrimi: Qëllimi i këtij cikli leksionesh është që të pasqyrojë zhvillimin e qytetit në Ballkan gjatë shekujve XIX-XX nga një perspektivë antropologjiko-historike. Tendencat e evropianizimit dhe modernizimit kanë qenë karakteristike për vendet e Ballkanit gjatë shekujve XIX-XX, tendenca të cilat mes të tjerash u shprehën edhe në përpjekjet për t'u shkëputur nga trashëgimia osmane dhe modernizimin e strukturës së qyteteve, dhe sidomos të kryeqyteteve. Studentët do të njihen me parimet kryesore të planifikimit urban në vendet e Europës Juglindore pas shkëputjes së tyre nga Perandoria Osmane, ngarkesën simbolike dhe ideologjike të planifikimit urban dhe arkitekturës në procesin e krijimit të identiteteve kombëtare.

Leksionet do të trajtojnë gjithashtu edhe zhvillimin e qyteteve gjatë periudhës socialiste në aspektin e planifikimit urban të qyteteve në periudhën e socializmit dhe të zhvillimit ekonomik dhe demografik të tyre.

Temat e leksioneve:

1. Hyrje në Antropologjinë Historike, qyteti si objekt studimi i saj dhe specifika të studimit antropologjik të qytetit, burimet dhe metodat e antropologjisë historike.
2. “Qyteti osman” në Ballkan dhe karakteristikat e tij kryesore. Konteksti historik në të cilin ndodhej qyteti ballkanik.
3. Trashëgimia osmane në strukturën e qytetit ballkanik dhe jetën qytetare. Organizimi hapësinor i qytetit, zhvillimi urban e demografik i qyteteve gjatë shek.XIX
4. Proceset e evropianizimit dhe modernizimit dhe ecuria e tyre në shtetet ballkanike, ritmet e ndryshme të këtyre proceseve në sferën publike dhe atë private
5. Transformimet urbane dhe zhvillimet demografike në kryeqytetet kryesore të Europës Juglindore në gjysmën e dytë të shek.XIX- gjysma e parë e shek.XX - Stambolli

6. Transformimet urbane dhe zhvillimet demografike në kryeqytetet kryesore të Europës Juglindore në gjysmën e dytë të shek.XIX- gjysma e parë e shek.XX- Ankaraja
7. Transformimet urbane dhe zhvillimet demografike në kryeqytetet kryesore të Europës Juglindore në gjysmën e dytë të shek.XIX- gjysma e parë e shek.XX- Athina.
8. Transformimet urbane dhe zhvillimet demografike në kryeqytetet kryesore të Europës Juglindore në gjysmën e dytë të shek.XIX- gjysma e parë e shek.XX- Beogradi.
9. Transformimet urbane dhe zhvillimet demografike në kryeqytetet kryesore të Europës Juglindore në gjysmën e dytë të shek.XIX- gjysma e parë e shek.XX- Shkupi
10. Transformimet urbane dhe zhvillimet demografike në kryeqytetet kryesore të Europës Juglindore në gjysmën e dytë të shek.XIX- gjysma e parë e shek.XX- Sofja.
11. Transformimet urbane dhe zhvillimet demografike në kryeqytetet kryesore të Europës Juglindore në gjysmën e dytë të shek.XIX- gjysma e parë e shek.XX- Tirana
12. Qyteti socialist në Europën Juglindore. Procesi i urbanizimit në vendet e Bllokut Lindor, Industrializimi
13. Zhvillimet kryesore demografike dhe ekonomike gjatë periudhës socialiste. Fertiliteti, Mortaliteti dhe Tranzicioni demografik në vendet socialiste.
14. Migracioni. Politikat shtetërore për lëvizjet e popullsisë në vendet socialiste.
15. Familja socialiste. Ideologjia e familjes socialiste, modernizimi dhe tradita, martesat.

Forma e kontrollit dhe vlerësimit

- Detyrim frekuentimi në:	70% të seminareve
- Angazhimi në seminare:	10% e notës
- Testi I: në javën e 6-të	10% e notës
- Testi II: në javën e 10-të	10% e notës
- Detyra e kursit ose ese: rreth 5 faqe format A4, TNR, 12, hapësira 1.5):	20% e notës
- Kontrolli përfundimtar: provim me shkrim	50% e notës
- Gjithsej:	100%

Literatura e detyrueshme për studentin:

Aliaj, Besnik, Keida Lulo and Genc Myftiu (2003) Tirana the Challenge of Urban Development.

Bushati, Vera and Isuf Sukaj, (1985) *Disa tipare mbi urbanistikën dhe arkitekturën e qyteteve kryesore shqiptare gjatë viteve 1912-1944. Monumentet* 1 (29), fq. 95-100.

Duka Ferit (2002) Profili i një qyteti shqiptar të kohës osmane. Gjirokastra gjatë shekujve XV-XVI tek Studime Historike nr.1-2

Duka, Valentina (1997) Qytetet e Shqipërisë në vitet 1912-1924.

Inalcik, Halil/ Donald Quartaert (2000) An economic and social history of the Ottoman Empire, vol.II

Frashëri, Kristo (2004) Historia e Tiranës vëll. I

Kera, Gentiana/ Enriketa Pandelejmoni (2008). Marriage in Urban Albania, tek Kera, Gentiana/ Gijs Kessler (botues). Family and Household in Urban East and Southeast Europe (numër i veçantë i revistës "The History of the Family", vol 13, nr.2, 126-137.

Kera, Gentiana/ Enriketa Papa (2008). Shkodra ose Tirana? Në kërkim të kryeqytetit të Shqipërisë së pavarur, tek Pavarësia e Shqipërisë dhe sfidat e shtetit shqiptar gjatë shek.XX, Tiranë, fq. 285-299.

Kera, Gentiana (2007). "Europeanizimi" i një kryeqyteti. Tirana në periudhën midis dy Luftërave Botërore. *Hylli i dritës*, 2, fq. 132-147.

Kera, Gentiana (2004). Qyteti i Tiranës në këndvështrimin e udhëtarëve të huaj, *Politika & Shoqëria*, Vol. 7, Nr. 1(13), fq. 69-77.

Kera, Gentiana/ Enriketa Papa (2002). Karakteristikat e familjes shqiptare sipas regjistrimit të popullsisë të vitit 1918, *Politika & Shoqëria*, vol. 5, Nr.1 (10), fq. 83-96.

Miho, Koço (1987) Trajta të profilit urbanistik të qytetit të Tiranës

Riza, Emin (1977) Vështrim mbi urbanistikën e qytetit shqiptar shek.XII-XX, tek Monumentet nr.14.

Southall, Aidan (2000) The City in time and space, fq. 54-124, 306-349

Thomo, P. Korça-urbanistika dhe arkitektura, Tirana, 1988

Vucinich, Wayne S. (1963): Some aspects of the Ottoman Legacy, tek Jelavich Charls /Barbara Jelavich (botues). The Balkans in Transition. Essays on the Development of Balkan Life and Politics since the eighteenth century. Berkeley/ Los Angeles, fq. 81-114.

Weber, Max (2008) Qyteti.

Literatura plotësuese:

Celik, Zeynep (1993) The remaking of Istanbul. Portrait of an Ottoman City in the nineteenth century

Park, Robert E./ Ernest W.Burgess (1984) The City. Suggestions for Investigation of Human Behaviour in the Urban Development, fq. 1-46.

Roth, Klaus/ Ulf Brunnbauer (eds) (2006) Urban Life and Culture in Southeastern Europe. *Ethnologia Balkanica* 10, fq. 15-34, 195-210, 263-278

Sjoberg, Gideon. The Preindustrial City. Past and Present. Fq.1-25

Stoianovich, Traian 1992: Between East and West. The Balkan and Mediterranean Worlds, vëll 2, New York.

Sugar, Peter F. 1977: Southeastern Europe under Ottoman Rule, 1354-1804. Seattle-London

Yerolympos, Alexandra (1996) Urban transformations in the Balkans (1820-1920). Aspects of Balkan town and the remaking of Thessaloniki

MIRATOI

Përgjegjësi i Departamentit

Prof.As.Dr. Eva Hyskaj